

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat de: Alexandru Herlea.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 Lei. | Negyed évre — — — 5 Lei.
 Fél évre — — — 10 „ | Egyes szám ára — — 50 bani
 Nyilttér soronként 3 Lei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adnak vissza. Hirdetések Árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

A magyar óvoda ügye.

Több irányból érkezett jogos érdeklődésre a magyar óvoda ügyét a következőkben ismertetjük.

1919. márciusában a leányiskolákkal együtt az óvoda is átvétetett. Az átvevő hatóságot úgy Simon Ferenc iskolaszéki elnök, valamint dr. Kristóf György, a magyar óvóegylet titkára, már akkor értesítették arról, hogy az óvoda jellegének fentartása iránt az óvóegylet a szükséges lépéseket megfogja tenni. A magyar állammal kötött szerződés értelmében ugyanis az állam köteles

1. magyar tannyelvű óvodát fentartani,
2. köteles mindenkor kivétel nélkül magyar anyanyelvű óvodát alkalmazni. (A szerződés II. r. 1. és 4. pontja.)

A szerződés eme pontjai alapján nyilvánvaló, hogy az óvoda rövid időn belül mint magyar tannyelvű intézet magyar tanerő vezetése alatt meg fog, meg kell hogy nyíljon. Ez következik nemcsak a szerződés betűjéből, hanem a gyulafehérvári határozatok szelleméből s a tárgyi igazságból egyaránt.

A szerződés rendelkezései oly világosak, hogy bírói közbenjárás nélkül is, a leglaikusabb felfogás szerint is az egyetlen jogos megoldás az, hogy az óvoda régi jelleggel és tannyelvvel újra a magyar anyanyelvű gyermekek nevelő-oktatását szolgálja. S éppen mivel ez ennyire világos, az óvóegylet vezetősége a szerződésre hivatkozva immár három ízben folyamodott a vallás- és közoktatásügyi államtitkársághoz a végett, hogy az intézet a régi jellegben mielőbb kezdje el működését. S itt két megoldás lehetséges. Először: az óvoda állami maradna továbbra. Ez esetben a román állam mint utód átvevése a szerződés tárgyát kitevő nagy anyagi és erkölcsi előnyök, hordozza az előnyökkel együtt járó szerződés szerinti kötelezettségeket is. Röviden: az óvoda román állami tulajdon maradna mindenestől, de a tanerő és a tanítás nyelve is maradna magyar a szerződés értelmében. Vagy lehetséges egy másik megoldás: az állam visszaadja az iskolát a magyar óvóegyletnek, hogy tartsa az fenn, mint volt 1914. előtt (t. i. az államosítás előtt.)

Az egyesület vezetősége felterjesztéseiben mindezekre rámutatott mint megoldási lehetőségekre. Az egyesület titkára 1919. végén személyesen is sürgette az államtitkárságnál a kérés kedvező ellátását. Ott akkor azt a felvilágosítást kapta, hogy az első megoldási mód helyett a második egyezik meg a hivatalos tényezők felfogásával. És éppen a referens titkár ur adta azt a szóbeli véleményt, hogy teljesen nyugodt lehet a szászvárosi magyar óvóegylet, mert kérése a jogügyi bizottság elé kerül. A jogügyi bizottság az okmányok alapján majd véleményt ad. Ő — a titkár ur — biztosította dr. Kristófot, hogy a mennyiben a szerződés tényleg úgy szól, mint a kérvényben van, akkor az óvodát az egyesület vissza fogja kapni. A referens urnak ez

a nyilatkozata teljesen kielégítette az egyesület vezetőségét s minden érdeklődőt. Ez a felfogás tényleg a legtermészetesebb és a leghelyesebb. Van egy szerződés, amely kölcsönösen megszűnik s akkor az eredeti helyzet áll elő.

Ennek az eredeti helyzetnek, a restitutio in integrumnak a bekövetkezését várja az egyesület vezetősége és az oktatás nélkül maradt magyar anyanyelvű gyermekek serege — másfél év óta. Remélhető, hogy már nem sokáig. A fontos, az országos érdekű ügyek elintézése után sor kell, hogy kerüljön erre a különben csak a szászvárosi magyarság életébe fontos, de arra nézve nagyon fontos életbevágó ügyre is.

Egészen világos, hogy az ügy kedvező elintézése csak késik, de már soká nem fog elmaradni. Nemcsak a szerződés, a hivatalos körök felfogása s a gyulafehérvári határozatoknak a kisebbségekre vonatkozó része alapján bizonyos ez, hanem a tárgyi igazság alapján is. Ugyanis itt Szászvároson van román és szász óvoda s volt magyar is, városunkban a legrégebb, sőt az egész ország egyik legrégebb e nemű intézete. Létesítette pedig Szászváros város magyarsága, az óvóegyleti tagdíjakból, jótékony előadások jövedelméből, magánosok adományából. Tehát tisztán magán és magyar jellegű forrásokból létesült ez intézmény Lészay Lászlóné kezdeményezésére és a Dósa Dénes kitartó buzgólkodására. Így vásárolta meg az egylet a telket s építette fel Pareu építőmesterrel. Fedezet csak részben volt, a hiányzót a Szászvárosi Takarékpénztár Rt.-től vette fel kölcsön. Mikor 1914-ben az állam átvette az óvodát, még mindig fennállott 5700 K adósság. Természetes, hogy az óvóegylet kénytelen lesz az intézménynek visszanyerésekor ezt az 5700 K adósságot is újra átvenni. Aminek külföldben semmi akadály nincs. Miután tehát volt a magyarságnak, sőt annak legelőbb volt óvodája s miután úgy a román, mint a szász gyermekek számára most is van: nemde az igazság, a kultúra tisztelete egyaránt diktálja, hogy a magyar gyermekek számára is fennálljon az az óvoda, amelyiknek eredete minden ízében magyar, az államtól független? Ebben, azt hiszem, a román és a szász társadalom minden számottevő és kulturát értékelő tagja annyira egyetért, hogy egy se akadna közülök, aki a magyar óvoda hosszas szűnetelését helyeselné.

Ez alapon az egyesület vezetősége a közel jövőben újra személyesen fogja előterjeszteni sürgető kérését úgy a kolozsvári államtitkárságnál, mint szükség esetén a bukaresti vallás- és közokt. miniszter urnál.

Igy állván a dolog, az egyesület vezetősége erőpocsékolásnak és így szükségtelennek látta lépéseket tenni a végett, hogy még egy másik óvodát létesítsen. És ez az oka annak, hogy a ref. nőegylet is csak nyári óvodát szervezett 1920-ban ideiglenes jelleggel és hogy sem az egylet vezetősége, sem a magán

felekezetek nem tartották és tartják szükségesnek — a beadott kérés ellátásáig — másnemű megoldást keresni. Az egyesület kérése tényleg nemcsak az óvóegylet jogszerű álláspontját, de az egész magyarság erkölcsi és kulturális igényét jelenti. A kérés kedvező elintézése viszont nemcsak egy szerződés respektálását, hanem az egyletben az egész magyarság kulturájának tiszteletben tartását, méltánylását jelenti.

Ezért üzenjük az érdeklődőknek: a ref. és róm. kath. kicsinyeknek és nagyoknak, minden szászvárosi magyarnak: bizalommal és teljes jó reménnyel várokozni még egy kis ideig, mert magyar óvoda lesz! Minden idegesség vagy kapkodás céltalan és az ügy helyes megoldásával ellenkezik.

—f—v.

Dr. Vlád Aurél

az autonómista mozgalomról.

(Kolozsvár, febr. 3.) A „Keleti Ujság“ írja: Dr. Vlád Aurél, volt pénzügyminiszter, a „Vo-inta“ hasábjain a következőket mondja:

— Mostani politikai rendszerünk nemcsak az egész állami élet megrotásához vezet, hanem magára a lelki egyesülésre nézve is óriási veszedelmet képez, ami bűn és valóságos nemzeti csapás.

— Ennek a téves politikának következménye az annyira szigorúan megkritizált, de bizonyos körökben mégis népszerű jelszó „Erdély az erdélyieké“. Ma, az Erdélyben meg gondolatlanul végbevitt és most is folytatott intézkedések nyomán folyton nő a száma azoknak, akik hiszik és úgy vélik, hogy a csatolt tartománok közéletének jogos érdekeit csakis autonómista mozgalom által és az összes lelkiismeretes és becsületes erdélyi erők egyesítése révén lehet megoltalmazni; amely erőknek, szövetkezve a régi királyság progresszív elemeivel, más, nyugatiasabb felfogást kell közéletünk számára követelniök.

— Ez a tömörülés elengedhetetlen; csak ezáltal változtathatjuk meg a jelenlegi helyzetet, amelyben a törvényeket nem tartják tiszteletben és amely minden alkotmányos érzéket és törvényességet nélkülöz. Csakis ekként valósítható meg olyan jogállam, amely valamennyi polgárra jogainak épségbentartását is biztosíthatja.

A ref. Kún-kollegium műsoros estélye.

A ref. Kún-kollegium ifjusága f. hó 5-én a „Transsylvania“ szálló nagytermében táncal egybekötött műsoros estélyt — hangversenyt — rendezett, melynek sikere jóval felültulta az eddig rendezettekét. Az estély közönsége zsufozásig megtöltötte a termet, de nem hiába, mert a műsornak minden egyes száma magas nivóju volt s a zenekedvelő közönség azon része, amelyik a klasszikus zenéért él-hal, ez estén valódi élvezetben részesült. Az estély lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Az első szám Mozart: „Belmonte és Constanza“ dalmű nyitánya volt, melyet Alföldy Béla zenetanár ügyes dirigálása alatt az ifj. zenekar adott elő nagy precizitással és „con molto espressione“. Sűrű taps volt jutalmuk.

Ezután Serestély Béla, immár országos hírlí poétává lett munkatársunk irodalmi színvonalon álló előadásában volt alkalmunk gyönyörködni. Előszavában a szó erejéről, szépségéről elmélkedve, felolvasta dr. Ravasz Lászlónak az „Erdélyi Szemlé“-ben erről megjelent cikkét. Majdan a figyelmet teljesen lekötöni tudó tehetséggel és előadási képességgel megismertette a hallgatósággal, hogyan születik meg a vers, mely után négy szép saját szerzeményű költeményt olvasott fel, ismertetve mindegyiknek keletkezését. Irodalmi becsü költeményei nagy hatást keltettek s azok mindenik sorából, mindenik betűjéből egy a megfigyeléseket, érzéseket megkapó hű színezéssel festeni tudó poéta magasan szárnyaló gondolkozása sugárzott ki. A közönség viharos tapssal honorálta az irodalmi értékű, magas színvonalu előadást.

Ezt követte Erkel: „Bánk-bán“ dalműből az ifjuság ének-zenekara által előadott bevezetés és bordal. Alföldy Béla tanár szakavatott, ügyes vezetése e számnál is érvényesült, mert az ének-zenekar különösen a bordalban „con passione“ és „con tinto“ juttatta érvényre a szerzemény szépségeit. E számnál egy kellemes meglepetés is érte a közönséget. Városunk híres baritonistáját, Fernengel Rudolfot, volt alkalmunk újra hallani, aki a bordalban remek baritonján elsőrangot produkált. „Con animo“, „con brio“ énekelt s az öt kísérő ének-zenekarral művészi összhangban juttatta kifejezésre a szerzemény gyönyörű részeit. A közönség megújra. Frenetikus taps volt jutalmuk.

Tíz percnyi szünet után újra egy művészi esen előadott szám következett: „Beethoven B-dur Trio“-ja, amit hárman, Szabó Gizike hegedűn, Roth Ágoston cellon és Nagy Ödön zongorán adtak elő. Nem tulozunk, ha a műsor e számjáról is azt írjuk, hogy „művészi“ volt. Közönségünknek már több ízben volt alkalma mind a három szereplőt külön-külön is hallgatni s gyönyörködni szép játékuk technikájában. Ma este azonban a „három művészek“ olyat produkáltak, amelyek eddigi sikereiket jóval felülmulják. Szabó Gizike preciz s a felsőbb fogásokban is mindig tiszta hangu játéka, valamint Roth Ágoston gordonka- és Nagy Ödön zongora-művész magas technikáról és iskolázottságról tanuskodó játéka mellett a Trio legnehezebb, de leggyönyörűbb részletein is hűen, a szerző intencióinak megfelelően s kellő harmoniával siklottak át. Óriási sikerüket taps jutalmazta.

Az utolsó előtti szám egy monolog volt, amelyet Szoukup József VIII. o. t. adott elő nagy ügyességgel. Előadását a közönség állandó derűltsege kísérte. Megtapsolták.

Végül az ifj. zenekar Alföldy tanár vezetése alatt a „Szentivánéji álm“ című dalműből a „Nászinduló“-t adta elő nagy precizitással. Az a nagy igyekezet és fáradozás, mellyel Alföldy tanár úgy az ifj. énekkart, mint a zenekart tanítja, oktatja, igazán nem megy kárba, mert, amint ez estén is tapasztalhattuk, az ifjuság nagy ambícióval és szorgalommal igyekszik reá szolgálni tanára fáradozásaira.

Egy szép festmény kisorsolása után az ifjuság táncrea perdült s a kellemes emlékü mulatságnak csak a pirkadó hajnal vetett véget.

San-Toy.

Tanonc felvétetik

lapunk kiadóhivatalában,

Hazajöttem.*

Tengerbe szórtam csolnakom virágait
És ezzel vége a sok álmodásnak.
A szívem ki, a barna földre, vágyik,
S a csillagnézést elengedem másnak.
Álomországából hazajöttem.

Összebb a szárnyal szállni vágyó lelkem,
Ez immár nem a felhők országutja.
Fészeklakások puha, füves telken,
Az oldalukra piros rózsa futva.
Álomországából hazajöttem.

Itt nincsenek már sarkon forgó várak,
Hajlós lomb alatt, vadvirágos halmon,
Ott pihenek meg, ha a szívem fáradt.
S a fejem az édes anyaföldre hajtom.
Álomországából hazajöttem.

Isten veled hát, Tüdérország földje,
Hová ifju lelkem álmodozni járt.
Aranymezőid' a felejtés földje,
Én már kifáradtam s a falum is várt.
Álomországából hazajöttem.

Petres Kálmán.

* Mutatványul a Kolozsvárt megjelenő „Napkelet“ c. félhavi folyóiratból.

NAPI HIREK.

— **Majláth püspök itthon.** Gróf Majláth G. Károly erdélyi róm. kath. püspök római utjából visszaérkezett székhelyébe Gyulafehérvárra. A püspök legközelebb körutra indul, hogy több hónapos távolléte után megvizsgálja egyházmegyéjének intézményeit.

— **Kinevezés.** Dr. Moldován Silvius Aradváros és Aradmegye prefektusa a brassói törvényeszk elnökévé nevezetett ki.

— **Szerkesztőváltozás.** A „Zsilvölgyi Katolikus Tudósító“ szerkesztőségében változás állott be, amennyiben az eddigi szerkesztő, Péterfi József Rezső Petrozsényből eltávozván, azt Karda Ferenc fogja szerkeszteni. A lap úgy a távozó mint az új szerkesztőben kitűnő munkaerőt kapott.

— **Kinevezések.** A róm. kath. egyházi főhatóság a petroszéni róm. kath. polgári iskolához az áthelyezett Szathmáry István helyébe Akuratni József tanárt h. igazgatónak, a számtan-tanári állásra pedig Varga Gizella okl. tanárnőt nevezte ki.

— **Egységesítés ünneplése.** Február 6-án ünnepelte meg Románia a román fejedelemség egységesítését. E napon Szászvároson is kivilágítás volt s a templomban a katonaság és polgarság részvételével ünnepélyes istentisztelet tartott.

— **Halálozás.** Nagy gyásza van a megyei ref. papságnak: Kiss Mózsés marosnémeti református lelkész, mult hó 26-án, 75 éves korában, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A rokonszenves és jóindulatu lelkész 50 esztendeig szolgálta a hunyadmegyei ref. egyházat, amely nagyon sokat köszönhet az ő ambiciózus, lelkiismeretes és önzetlen munkálkodásának. Temetése 28-án délután volt nagy részvét mellett.

— **Közgyűlés.** A „Szászvárosi Magyar Kaszinó“ f. hó 6-án tartotta közgyűlését a tagok nagy részvéte mellett. A gyűlést Simon Ferenc elnök nyitotta meg, üdvözölve a megjelent tagokat. Majd dr. Kristóf György igazgató számolt be a Kaszinó mult évi működéséről s köszönetet mondott a tisztviselőknél a buzgó, lelkiismeretes együttműködésért. Azután az egyes vizsgáló-bizottságok tették meg jelentéseiket. Tagsági-dij évi 24 Leiben, könyvtárpártoló tagsági-dij évi 12 Leiben ál-

lapított meg. Ezután a tisztviselők és választmány megválasztására került a sor. Eszerint az 1921. évre megválasztottak: Tisztikar: Elnök: Simon Ferenc, alelnök: Bergh Tivadar, igazgató: dr. Kristóf György, ügyész: dr. Szöllösy János, pénztáros: Pap József, könyvtáros: Réthy István, gazda: Szigyártó Lajos, jegyző: dr. Schärer Sándor. Választmányi tagok: Dr. Balogh János, Benkő Lajos, id. Bocz Soma, dr. Görög Ferenc, P. Lokody Gergely, Páris Albert, Pogány Árpád, Szász Sándor, Sebestyén Árpád, Steiner Fülöp, Strunk Péter, Török Bálint. Póttagok: Balogh Lajos, Surányi Imre, Székely János.

— **Sorozások a megyében.** A szászvárosi hadkiegészítő parancsnokság közhírré tette, hogy az 1900 ban született hadkötelesek sorozását a hadkiegészítő területén az alábbi sorrendben eszközlik: Szászváros város április 6-án, a szászvárosi járás körjegyzőségek szerint és pedig április 1-én (Balomir, Berény, Bencenc, Kasztó), 2-án (Kudzsir, Nagydenk, Lozsád), 4-én (Alsóvárosviz, Romos, Romoszhely, Alkenyér), 5-én (Tordos, Vajdei, Felkenyér). Petrozsény márc. 4, a járás febr. 28, márc. 1, 2, 3, 4 és 5-én, Puj márc. 7, a járás 7 és 8-án, Hátszeg márc. 15, a járás márc. 9, 10, 11, 12, 14 és 15-én, Vajdahunyad márc. 19, a járás 17, 18 és 19-én, Déva márc. 24, a járás 21, 22 és 23-án, Marosillye márc. 29, a járás 26, 29, 30 és 31-én. Akik a sorozáson meg nem jelennek, azok büntetésül egy évvel tovább fognak szolgálni.

— **A hunyadvármegyei fogadósok, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulata** Kalocsay Simon elnökle alatt Déván, a Centrálban f. hó 3-án délután tartotta rendes évi és tisztújító közgyűlését, melyen a vármegye e szakbeli polgárai szép számban jelentek meg. Az elnök lendületes beszéddel nyitotta meg a gyűlést, reámutatván a mai nehéz gazdasági helyzetben a kari összetartás nagy fontosságra s az ipartársulati élet fejlesztésének szükséges voltára. Ismertette az ipartársulat működését a lefolyt 1920. évben s azokat az akciókat, melyeket az ipartársulat saját tagjai érdekében kezdeményezett. Végül bejelentette, hogy a mostani vezetőség mandátuma lejárt, maga és tisztársai nevében kérte a vezetőség felmentését és az újabb választások megejtését. Reisz Miksa korelnöksége alatt újból megválasztott közfelkiáltással elnökké Kalocsay Simon, alelnökké választottak Déváról: Doda János és Sellei József Hátszegről: Kemény Simon, Petrozsényből: Bartics Jenő, Vajdahunyadról: Keller Nándor, ügyésszé megválasztott dr. Laufer Árpád dévai ügyvéd, igazgatóvá: Reisz Miksa, titkárrá: Nagy Béla, pénztárnokká: Breier Emil. Ezenkívül a közgyűlés megválasztotta a 16 tagból álló választmányt, részben dévai, részben vidéki Kartársakból s a zárszámadási bizottságot. A közgyűlés ezután az idejégbeszerezés kérdésével foglalkozott s miután az alapszabályokon némi módosításokat fogadtak s Hagyó József vajdahunyadi vendéglős indítványára kimondták, hogy a vidéki városokban az ipartársulatlaknak 20 tagja jogosult az illető városban megalakítani az ipartársulat ottani helyi csoportját, mely csoportnak elnökül az azon városból a közgyűlésen megválasztott alelnök választandó meg, aki ekként közvetlenül is fentarthatja a közvetítést az anya ipartársulattal, a közgyűlés véget ért.

— **A liszt kiviteli vámja.** A vámmegállapító bizottság elhatározta, hogy tekintettel az országban mindinkább érezhető liszthiányra, ennek kiviteli díját waggononként 30 000 Leure emeli fel.

— **Uj dohányárak a termelők részére.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli az 1921. évi dohánytermés tarifáját. A rendelet a dohánytermő föld minősége szerint négy csoportba osztályozza azokat az árakat, amelyekért a dohánytermelők kötelesek a termést az államnak beszolgáltatni. Az árak a következők: 1. Jó minőségű sárga dohány kilónként 3 leitől 5 lei 50 baniig, a legolcsóbb 25 bani; 2. kilónként 4—8 lei, a legolcsóbb 30 bani; 3. kilónként 9—14 lei, a legolcsóbb 50 bani; 4. kilónként 11—18 lei, a legolcsóbb 50 bani.

— **Vége a farsangnak.** Az ev. szász „Jugendverein“ által f. hó 8-án, hushagyókedden este a „Transsylvania“ szálló dísztermében rendezett „Narrenabend“ ez évben is a teljes siker jegyében folyt le. Óriási közönség jelent meg, hogy résztvegyen az ideai farsang utolsó mulatságon s hogy gyönyörködjék a szebbnél szebb jelmezekben. Jó kedv, vidámság uralkodott ez estén is s az ez alkalmakkor kiadott „Transsylvania Kicker“ c. ujság ugyancsak nagy kelendőségnek örvendett. Melegen ajánljuk a rendezőségnek, hogy jövőben a rendezőség által látalmazott táncrendet függeszen ki s annak szigorú betartása felett saját hatáskörében örködjék.

— **Felmentés a katonai szolgálat alól.** Az 1900-ban született és sorozásra került újonckal kapcsolatosan azok az állításkötelezetek, akiknek egy testvérük aktív szolgálatra van behiva kérhetik szolgálatuk elhalasztását. E kérelmet, melyet a közönség nem ismer, a sorozás alkalmával kell betérjeszteni, mert máskor nem érvényesíthető. A bejelentéshez szükséges egy csapattesti igazolvány az idősebb testvérről vonatkozólag. A hadkiegészítő állományok utasítva lettek ilyen bizonytalanok kiállítására. Az 1900-as korosztály sorozása február 28-án kezdődik és tart április 15-ig.

— **A „Napkelet“ új száma,** mely ma kerül piacra, a következő értékes és érdekes tartalommal jelenik meg: Kádár Imre: (Művészet elé). Babits Mihály: Arckép (novella). Becsky Irén: Veronika kendő (vers). Janovics Jenő: Madách (tanulmány). Gelei József Biológiai szempontok a szociológiában. Szabó Lőrinc: Két Shakespeare-szonet. Berde Mária: Rina kincse (elbeszélés). Bárány Pál: Anyám (vers). Halász Gyula: Berliini levél. Keresztury Sándor: Virágvasárnapi induló. Tabéry Géza: Októberi emberek (regényfolytatás). Szentimrei Jenő: Félszeg apothéozis. Ady Endre kiadatlan verse: Intermezzo. Jegyzetek. Becsky Andor: A szellem diktaturája ellen. Jaklovsky Dénes: Tolstoj a botbüntetéséről. Murányi Győző: Az apostol. Bartalis János: Apollinaire könyve a kubizmusról. Erdélyi Viktor: Mi az anarkizmus. Tarnovszky Sándor: Norman Angell legújabb könyve. Járossy Dezső: Dalegyesületek kultúrája. Ligeti Ernő: Erdélyi folyóiratok szemléje. Az új szám minden könyvesboltban és lőzsdében kapható. Ára 6 lei.

— **Miért van a szászvárosi vasuti állomásnak csak egy váróterme?** A helybeli messze fekvő vasuti állomásnak tudvalevőleg két váróterme volt. Az egyik az 1-ső és 2-ik, a másik a 3-ik osztályban utazók részére. Kicsiny szobák ezek s bizony gyakran az utasok egy része kiszorult belőle. Ujabb

azonban a 3-ik oszt. várótermet a katonai őrség elhelyezésére lefoglalták s most az összes utasok a nyolc lépés hosszú és hat lépés széles egyetlen váróteremre vannak utalva s így aztán gyakran megesik, hogy az utasok nagy része a téli hideg, esős, havas időben a szabad ég alatt dideregve kénytelen a gyakran jókora késéssel érkező vonatra várakozni s irigyen pislogatni be a vegyes illatú „vegyes“ váróteremben szorongó boldogokra. Számos panasz érkezett hozzánk e miatt s az utasok általános zugolódása jogos is, hiszen a vasuti utazás folytonos drágulása után jogosan elvárhatja mindenki, hogy a meglévő várótermetek kényelme s főleg egészsége érdekében használhassa. Tessék csak elképzelni, hogy milyen kellemes lehet az, ha egy beteges anya 3—4 gyermekével kiér az állomásra s ott már zsufolásig megtelt váróteremre találva, kúnt a hidegben, esőben, hóban kénytelen félórát, órákat várakozni az esetleg késéssel érkező vonatra. A napokban egy magasabb rangú katonatiszt nejét érte az a „pech“, hogy a váróteremben nem volt számára hely s bár ezt az állomáson szolgálatot végző vasuti tisztnek szóvá tette, az nem tudott segíteni rajta s így kénytelen volt a peronon megvárni a vonatot. A köz érdekében kérjük a helybeli vasuti főnökséget, hogy a helybeli katonai parancsnokságnál eszközölje ki, hogy a 3-ik oszt. váróterem visszakerüljön rendeltetési céljára. A katonai őrséget a Puntzmann-féle telepen, a gipsz-gyárban, avagy a közelben levő üzemen kívül malomban el lehet helyezni, tehát e jogos kérés teljesítésének mi sem áll útjában. E sorokat a helybeli katonai parancsnokságnak is szíves jóindulatába ajánljuk.

— **Az „Esperantó“ világsegítőnyelv terjedése.** Minden művelt ember tudja már, hogy az „Esperantó“ nyelv, amelyet ezelőtt circa 30 évvel a 16 nyelvet beszélő dr. Zamenhof Lajos varsói szemorvos állított össze, s amely az eddigi műnyelveket annyira felülmúlta, hogy a nyelvtudósok egyhangulag elismerték, — ma már az egész világon el van terjedve. A földteke mindenik népe tanulja már ezt a könnyen elsajátítható nyelvet, amely lehetővé teszi, hogy e földön bárhol és bármikor ember emberrel gondolatait közvetlenül kicserélhesse. A napokban Brassóban a város tanácstermében dr. Fanta orvosi közönség jelenlétében tartott felolvasást a világnyelvről, melynek hatás alatt több százan feliratkoztak a kurzusra. Aki a nyelvet — melynek elsajátításához 3—4 hét bőven elég — megtanulta, tudja, kárát nem vallja, mert nincs messze az idő amikor minden államban kötelező lesz a tanítása, ami által testté válik az az ige, amelyet ma a Genf-ben székelő U. E. A. (Universala Esperantó-asoció) az egész világon tagjai és circa 25.000 tiszt-

viselője (delegitó) hirdet és vall: Minden nemzet fiával közvetlenül érintkezni, beszélni tudok az „Esperantó“ segítségével.

— **Egy szászvárosi kereskedő veszélyes utazása.** Ábrahám József helybeli kereskedő Galachból jöve, Brassón az Arad felé menő vonatba beszállván, izgalmas utazáson ment keresztül. Ugyanis a kocsiban, amelybe beszállott, egy katona-szakaszvezető egy circa 20 liter tartalmu benzines üveggel tltt. A kiindulás után 10 percre a szakaszvezető cigarettára gyújtott, miközben a valószínűleg rosszul dugaszolt üvegből kipárolgó benzingáz meggyullt s az egész tartályt felrobbantotta. Az egész kocsi meggyulladt s az utasok az ablakon keresztül ugráltak ki a robogó vonatból, amely később megállott. Sok haláleset és számos sebesülés történt. A vonat 2 órahosszat vesztegelt, amíg a halottakat összeszedték s a sebesülteket bekötötték. Ez utóbbiakat a brassói kórházba szállították. Ábrahám is az ablakon menekült meg, otthagya circa 3000 lei értékű podgyászát, amely odaégett.

— **Drágább lett az utazás a tisztviselőknek is.** A Cfr. vezérigazgatósága már régebben felmentette a vasuti alkalmazottak személyzeti jegyeinek árát. Most az állami, városi, községi alkalmazottak és katonatisztek menetdíj kedvezményeit redukálták. Január 25-től kezdve ezek az utóbbi említett alkalmazottak a régi kedvezménytől, amely szerint az alsóbb osztály szerint féláru jegyet válthattak, esznek a kötelesek az eddigi 50 százalékos kedvezmény fentartása mellett arra a kocsiosztályra jegyet váltani, amelyen utazni akarnak. A régi igazolványokat egyelőre március 30-ig meghosszabbították, de ez idő alatt kötelesek az illetők új igazolvány beszerzéséről gondoskodni.

— **A teheráru forgalom felvétele.** Ugy látszik a rengeteg elégedetlenség, mely a teheráru forgalom beszüntetését követte, a kormányt a kiadott rendelet megváltoztatására készítette, mert a forgalom a királyság összes vonalain felvétellett. Így hát meg van a lehetősége annak, hogy magánfelek is waggonhoz jussanak. F. évi január hó 21-iki hatállyal a következő elvek szerint történik a szállítás: A waggonokat a központi szállítási bizottságok engedélyezik, melyek az üzletvezetőségek mellett működnek. Elsősorban részesülnek a hatóságok élelmiszerszállítványai. Másodsorban jutnak vasuti kocsikhoz az állami ipari üzemek elsőrendű szükségleti cikkei s élelmiszerei. (Olyan gyárak értendők, melyek elsőrendű közszükségleti cikket gyártanak.) Harmadsorban szállíthatók a földművelés és szőlőtermeléshez feltétlen szükséges anyagok, készülékek. Negyedsorban magánosok elsőrendű szükségleti cikkei és élelmiszerek. Ötödször ipari üzemek helyreállításához szükséges gépek és anyagok. Hatodsor a közönség ruházódásához szükséges elsőrendű anyagok és kész áruk. Hetedsorban petróleum termékek s a belső szükséglet fedezésére szükséges faanyag. A központi szállítási bizottság szigorúan utasítva lett, hogy fenti sorrendet a legszigorubbantartsa be. — A tüzfeszállításához egy személy vagy cég egyszerre 5 waggonnal többet nem igényelhet.

ERZSÉBET MOZI. Ma vasárnap, folyó hó 13-án
NAULACHKA látványos filmdráma
6 felvonásban.

— **Pénzügyi közgyűlések.** A marosillyei „Kerületi Takarékpénztár Rt.” XXII-ik évi rendes közgyűlését folyó hó 27-én, míg a dévai „Közgazdasági Bank Rt.” f. év március hó 6-án tartja XIII-ik évi rendes közgyűlését.

— **Cégjegyzési jogosultság.** A dévai Közgazdasági Bank R.-T. igazgatósága Bramberger Antal főkönyvelőt cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

— **Menetrend.** Szászvárosra a következő vonatok érkeznek: Arad felől a 608. számú személyvonat éjjel 12 óra 01 perckor, Tövis felől pedig a 607. sz. személyvonat reggel 4 óra 22. perckor. A 14-es számú nemzetközi gyorsvonat Wien felől minden hétfőn, csütörtökön és szombaton este 22 óra 10 perckor, a 13-as sz. nemzetközi gyorsvonat Bukarest felől minden hétfőn, szerdán és pénteken reggel 9 óra 13 perckor. A 13-as és 14-es sz. két express-vonat Szászvárosra nem áll meg, azokra számozott üléshelyeket csak Aradon és Brassóban lehet 24 órával az elindulás előtt váltani.

— **Ez aztán az asszony!** A csehszlovák nemzetgyűlésen Landova-Sihchova nőképviselő egy nem mindennapi törvényjavaslatot nyújtott a parlament elé, amellyel a nők helyzetén óhajt javítani. A javaslat szerint a kormány vezesse be a többneveltség kötelező voltát, úgy, hogy minden férfi ötven éves koráig két feleséget köteles tartani. A nőképviselő ezt az ideális állapotot csak akkor kívánja megvalósítani, amikor a társadalom a nő viszonyát a férjhez ideális és tiszta szabadsággal fogja rendezni. — A nőképviselőnek még az ellen sincs kifogása, hogy a házastársak külön lakjanak. Egy másik javaslatban pedig Mandova-Sihchova asszony azt kívánja, hogy a büntetőtörvénykönyvek a magzatelhajtásról szóló paragrafusait töröljék. A csehszlovák parlamentben a javaslatok nagy derűtséget keltettek.

Nyilvános köszönet.

A múlt hó 26-án megtartott cionista-műsoros estélyen a következő felülfizetések eszköztettek: Margel Vilmos 100, dr. Löwenstein Lajos 60, Löw Testvérek, Kohn Mór 50, Vas Gyula, Rosengarten Hermann 40, Junger Samu, Mihály Elek 25, Mahrer Sámuel, Ábrahám Albert, Seiler Manóné, Weisz Dezső, Stern Nándor, Hirsch Manó, Steiner Fülöp, Stern Manó, Neuvirth György, Andronye Péter, Stern Vilmos 20, Rauchbach Eszti 15, R. M., N. N., Schlein Lipót, Ábrahám József 10, ifj. Mahrer, Schlein S., Freilich Ignác, Rosenberg Hermann 5 Lei stb. stb., s úgy ezen készpénz, valamint városunk társadalmának minden rétege által bőkezűen nyújtott finom italok, sütemények és tombolatárgyak adományozásáért a leghálásabb köszönetet mond a: Rendezőség. A tiszta jövedelem 3946.85 Lei., melynek felerésze a helyben létesítendő zsidó-iskola, fele része pedig a Zs. N. Sz. rendelkezési alapjára fordítatik.

Búcsúszó.

Amerikába való letelepülésem következtében történt váratlan és hirtelen elutazásom miatt számos ismerősömtől, barátomtól nem vehettem búcsút, miért is mindnyájuknak ez uton mondok „Isten hozzád“-ot. Tartsanak meg emlékezetükben, miként én is mindig kedvesen fogok visszagondolni az itt kellemesen eltöltött napokra.

Szászváros, 1921. február 12-ikén.

Molnár Samu.

— Aki eladni vagy venni akar bármit, az hirdessen a „Szászváros és Vidéké“-ben. Lapunk a megye minden városába, községébe jár s így a hirdetés eredménnyel jár. Hirdetési díjak árszabás szerint.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratokat vissza nem adunk.

M. I. Déva. Levelünkre még ma sem kaptunk választ. Miért?

F. L. Déva. Ha szerét teheti, jöjjön Szászvárosra, mikor is fontos ügyekben tárgyalhatunk.

„Öreg“. Levél meg.

F. Gy. Déva. Feltétlenül beszélni óhajtunk Önnel, miért is ha hazajön, keressen fel minket.

M. R. Beküldött cikkének hangja nem alkalmas arra, hogy az amugy is háborgó lelkeket megnyugtassa. Nem helyes dolog a tüze olajat önteni. Sorsjegyeiről még ma sem adhatunk felvilágosítást.

Bakfisnak, Helyben. Amennyire kedves és bájos jelenség kegyed, annyira gyengék a versei. Elrettentő például egyik strófáját leközöljük. Ime:

„A farsangnak immár vége, vége már,
Fény s csillárok alatt táncol a sok pár.
Karneval herceg is az utolsót járja,
Sok szép virágszálnak még sem akadt párja.
Busuljátok velem: Sári, Panni, Mária.“

Valódi virágméz kapható Hutter József méhésznél Kertész-utca 5-b. szám alatt.

Elsőrangú, kétszer főzött szilvórium

::: állandóan kapható. :::
Ára literenként 26 lei.

Ábrahám József

fűszerkereskedő Szászváros, Országút
(a román iskolával szemben.)

108 3-3

„KORONA“ SZÁLLODA Szászváros.

Szobák, ebédek, vacsorák, ó- és új fajborok lit.-ként 10 lei. Minden este D u m a Pepi gordonka-szólista vezetése mellett cigányzene! Minden vonathoz omnibusz

SPEIL EDE, a Korona vendéglőse.

Szászvárosi Könyvnyomda

Részvény-Társaság

■ elvállalja bármilyenű nyomtatványok, részvények, művek, folyóiratok, stb. legmodernebb stilszerű előállítását, ennek

Könyv és papírkereskedése

■ bővelkedik a legnagyobb választékban irodai, iskolai kellékekben, folyóiratok, valamint az irodalom legjobb műveiben stb. a legjutányosabb árak mellett

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság” könyv- és papírkereskedésébe egy tanuló, ki magyarul, németül és románul beszél, azonnal felvétetik.

VALERIU DICU

fűszer és gyarmatáru kereskedő
Szászváros, Fötér.

Értesítés!

107 3-8

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Szászvárosra a Fötéren (dr. Popu féle házban)

fűszer-, gyarmatáru- és csemege-kereskedést

nyitottam. — A mai nehéz beszerzési viszonyok dacára is sikerült raktáramat minden e szakmába vágó árucikkkel ellátni. — A n. é. vevőközönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

VALERIU DICU,

fűszer-, gyarmatáru- és csemegekereskedő Szászváros, Fötér,
(Baumann-féle péküzlet mellett.)

Olcsó árak! Pontos és gyors kiszolgálás!

Értesítés!

Alólirott tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy az

Első Magyar Általános Biztosító Társaság- szászvárosi képviselőjét

átvettem és így ezentul az esedékes díjnyugták nálam fizetendők, úgy szintén az élet-, tűz-, jég-, baleset- és betörés elleni biztosítások felvétele általam történik.

Tisztelettel

Forray György

ügynök.

115 1-3

Szesz és szeszes-ital kimérők figyelmébe!

Van szerencsénk a n. é. vásárló közönséget értesíteni, hogy Szászvárosra, Fötér 3. szám alatt lévő nagy

raktárunkban

szavatolt 96 fokos szesz, borseprő, törköly, szilvórium, továbbá a legzamatósabb erdélyi és hegyaljai ó- és új asztali bor, valamint különféle csemegeborok lit.-ként 8 leitől felfelé kaphatók. Tisztelettel:

Banca Ardeleana & Comp.

bor és szesz nagy raktára Szászváros, Fötér 3. szám (a Bisztricsányi-féle házban.)

112 3-